

GÖMÖR-KISHONT

VEGYES TARTALMU HETILAP.

1880. a 8. szám hányzók

Előfizetési ár:

Egész évre	6 frt — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „

Községek és néptanítók egész évi előfizetésénél 2 frt árleengedélyben részesítettek.

Az előfizetési pénzek, valamint a hirdetésért járó díjak a kiadóhivatalhoz, Stefanovics József könyvnyomdájába küldendők.

Szerkesztői iroda:

STEFANOVICS JÓZSEF könyvnyomdájában.

Ide küldendők minden a „Gömör-Kishont“ szellemi részének szánt kéziratok és levelezések.

Megjelenik hetenként egyszer:
vasárnap reggel.

Egyes szám ára 12 kr.

HIRDETÉSEKBT

felvesz helyben a kiadóhivatal, eszterházy utca Kalla Mihály úr házában. — Budapest, GOLDBERGER A. V. hirdetési irodája Sz. rvtatór 3. sz. — Bécsben, SCHALEK H. I. Wollzeile 12.

Egy négyhasábos petitors hirdetési díja . . . 5 kr.
Nyitlter soronként 15 „
Bélyegdíj minden egyes hirdetésért . . . 30 „

A t. olvasó közönséghez.

Midőn ez új sajtóvállalat megindítását elhatározzuk, valóban kételkedve és nagyon kevés reményvel tesszük azt. Nem csak nyomorúságos közgazdasági viszonyaink s az általános inség tesznek bátortalaná, de sokkal inkább a megyénkben és városunkban uralkodó sajtóviszonyok kedvezőtlen volta adnak okot a gondolkozásra midőn a „Gömör-Kishont“ első számát a t. olvasó közönség kezébe adjuk.

Aránylag rövid néhány év alatti több ilyen nemű vállalat indult meg Rimaszombatban, de mindeniknek rövid volt élete. Nem akarjuk kutatni és felhozni az okokat, melyek e vállalatoknak megizmosodását és felvirágzását lehetlenné tették, de meg kell vallanunk, hogy elődeinknek nagyon is ephe-merszerű élete keltő fel mindjobban a lap-olvasó közönség bizalmatlanságát s ebből kifolyó részvetlenségét úgy annyira, hogy bizonynyal sokan lehetnek, akik száználmosolylyal tekintenek ez újszülöttre, mint a mely már születésekor halálát hordja magában.

De mi akarjuk hinni, hogy nem úgy lesz.

Nagy hangú ígéretek nem mernék tenni, de nem is akarunk, mert bukásunk annál nevetségesebb lenne majd, ha netán pártolás hiánya miatt kénytelenítve volnánk vállalatunkat beszüntetni.

De még egyszer mondjuk, hogy ezt nem akarjuk hinni. Nem akarjuk pedig azért, mert meg vagyunk győződve, hogy megyénk

székhelye és vidéke magában elég kedvező talaj egy tisztoséges szellemi organum fen-tartására; sőt mondjuk ki bátran, hogy a kik felfogják a sajtó hivatását, szükségesnek fogják tartani, hogy Rimaszombat, mint a megye székhelye egy ily organummal bírjon. Kevés megye az Magyarországon, melynek székhelyén lap ne tarthatná fenn magát. S éppen Gömör megye tartoznék azok közé?! Bizonyára nem! Gömör megye egyike hazánk legműveltebb megyéinek, s így teljes meggyőződésünk, hogy a t. olvasó közönség meleg pártolásban fogja részesíteni vállalatunkat, ha az méltó lesz reá.

Rajtunk hát a sor, hogy a bizalmat és pártolást kiérdemeljük.

Mint már említők, nagy hangú reklammal nem ámitjuk a közönséget, de annyit ígérhetünk, mikép teljes erőnkkel oda fogunk működni, hogy lapunk mind beltartalomra, mind külső kiállításra nézve bármely vidéki lappal versenyezhesen.

Első kötelességünk lesz a megye érdekeit képviselni. Ez érdekekben kiterjeszkedünk Gömörnek közgazdasági, ipar és kereskedelmi, bányászati, közművelődési, nép-nevelési, egyleti s egyéb társadalmi és közigazgatási viszonyaira; mindenek felett pedig a magyar nyelv és nemzeti ügyet itt a magyarság határán gyenge erőnk teljes odaadásával fogjuk előmozdítani.

Tanügyi és népnevelési mozzanatok iránt legnagyobb érdekeltséggel ve-elte-tünk, s ezekre rendes rovatunk lesz, melyre a tanár és tanító urak figyelmét felhívni bátor-kodunk.

életében körülvevők a „hallhatatlanság“ hervadhatatlan koszorújával; oly férfuról — mondok ki négykötetes munkáiban, munkái által most is él — ha nem is „juridice“ mint Petőfi — él, élni fog, míg szép nő lesz e világ.

De ne csapongjunk, beszéljünk férfuri önérzet — gravitással, bár nem úgy, hogy a sorainkon átvonuló szellemből gögös, elbizakodott és csunya aristokratára következtessen — hősünk valamelyik compillátora.

Tudják-e önök, mi az a physiognomia? Physiognomia annyi mint physiognomia; pszichologia nélkül nem tudomány, melynek ezer szabálya és millió kivétele van. Ha nem „szópek“ kel lenne dolgom, egy cseppet se törődném a „türelem“ kérdésével, kiméletlenül előzítálnám az ezer szabályt. Így csak kevésre szorítokom.

Lawater az egyediség kiismerésére az ábrázatizmét ajánlja, mely által az öntudatos tanulmányozó az ember testi és lelki tulajdonságaira következtethet. Ez t. olvasóinak a physiognomia, mely az ember belsejét külsőjéről megismertetni tanítja. Hogy ezt az életben mennyire nem lehet érvényesíteni — beszélnek az adatok, beszél a tapasztalás. Látják önök, azért nem becslöm én oly igen nagyra Lawatert, kinek elvei sok tekintetben helyesek, ügyes combináció szülöttjei, de azokat törvényyé emelni — esztelenség. Még egyszer ismétlem esztelenség; itéljenek el bár a szép nők, kik tudomás szerint nagy bajlammal viseltetnek irányában, mert van könyveiben valami mysticus, ami nálam előtt (kinek maudgyike egy mysticismus) mindig fogékony talajra talál, ennél fogva sympath iroznak annyira azzal az emberrel, ki sohasem volt tisztában a felől, mi hát tulajdonképpen az az: — e m b e r, bár nevetségés páthos, göggel állítja fel experimentumait melyeket egy jó mimikus — Lawater minden rendszerével együtt — halomra dönthet . . . Kiket az ég kellemes, bájos, kecses, pompás, tisztos, esinos, kedves, kedélyes, méltóságos, disztes, tekintélyes, magasztos, nagyszerű, fényes ab-

A farsulás levén, a nemzeti élet egyik alapja, hatással akarunk lenni az egyleti élet felvirágoztatására is.

Gondunk lesz rá, hogy közérdeklő eseményeket a megye minden részéből rendes levelezőnk által közölhessünk.

A szépirodalmi rovat betöltésénél gondoskodunk, hogy lehetőleg élvezeteset kapjon az olvasó.

Tudatjuk, hogy az alispán ur szives beleegyezésével a megyei hivatalos hirdetésekot rendszeresen hozni fogjuk, mire nézve a községek és körjegyző urak figyelmét hívjuk fel, annál is inkább, mert a hivatalos hirdetésekre való tekintetnél fogva, lapunkat tetemesen leszállított áron bocsátjuk a községek és tanító urak rendelkezésére.

Az irodalmi tisztesség határát semmi tekintetben nem fogjuk áthágni; nem akarunk szolgálmi egyes érdekeknek, csakis a köznek; s így bármilyen személyeskedésnek helyt sohasem adunk.

Ime ez programunk, melynek megtartására erkölcsi reputációnkkal kötjük le magunkat.

És most még egyszer kérve pártfogásukat, üdvözljük a „Gömör-Kishont“ t. olvasóit!

A szerkesztőség.

Kiadói szó.

Rövid fél év óta már a második vállalat ez, melyre felhívom a t. olvasó közönség érdekeltségét. Ugyanis február hóban megindítottam

a „Gömöri Lapokat“ azon jó remény fejében, hogy a t. olvasók méltányolva áldozatkész-séget, ha nem is teljesen, de legalább részben segitendik az e vállalathoz szükségeseltető anyagi áldozatot meghozni; — de fájdalom, e rövid idő alatt meggyőződtem arról, hogy „Gömör-Kishont megye“ érdekeit lelkiismeretesen képviselni ily szűk keretű lapnak teljesen lehetetlen; s csakis innét magyarázható az eddigi lap iránt tapasztalt roppant részvetlenség. — Miért is ujabban elhatároztam, hogy egy, a gömöri igényeknek teljesen megfelelő, a „Gömöri Lapok“ nál jóval nagyobb heti lapot indítok meg.

E vállalathoz sikerült megyénk legtehetségesebb fiatal íróit megnyernem, s azért biztat a remény, hogy a t. olvasók befogják látni, egy a megye székhelyén megjelenő lap fennállásának szükségességét s tömegesen fognak az előfizetők kisdud csoportja közé sorakozni.

A „GÖMÖR-KISHONT“ vegyes tartalmú hetilap előfizetési díját következőleg állapítottam meg:

Egész évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.

Községek és néptanítóknak egész évi előfizetés . . . 4 frt — kr.

Azon szives pártfogóinknak, kiknek a „Gömöri Lapok“ előfizetése még nem járt le, ezentul a „Gömör-Kishont“ ot fogjuk pontosan megküldeni, azon kérelemmel, hogy az esedékes előfizetési ártöbbletet után pótolni kegyes-kednének.

Ezek után még egyszer kegyeikbe ajánlva az új vállalatot, s annak fennállását csupán a t. olvasók pártolásától téve függővé, maradtam hazafiai üdvözléssel

Stefanovics József,
a „Gömör-Kishont“ kiadója.

TÁRCZA.

HALLOTTAD-E. . .)

HALLOTTAD-E a kis patak
Mino vidáman csevegett:
„Én szüntelen boldog vagyok,
Mert engem a virág szeret.“

Susogva, tündérhangokon
Felelt a zöld erdő neki:
„Keblem nyugodt, mert örömet
Dalos madárban fölleti.“

Erre szép viszhang válaszolt:
„Én a bérz kedvese vagyok!
Nem is hagynám el őt soha!
Örökre hiva maradok!“

Csak a köszikla harsogá,
Mikor sírjába lesett:
„Haljak meg én boldogtalan,
Mert engem senki nem szeret!“

LAWATER.

(Physiognomiái karezzolat.)

Le a kalappal dárám! Oly férfit veszek tollam alá, ki az önök buzavirágzinu szemei előtt — kedvencz, több: bálvány. Mi — férfiak — föltett füveggel is beszélhetünk róla, mert előttünk sem több, sem kevesebb, mint . . . nem mondok ki. — A cziuról leolvashatják, hogy Lawaterrel akarunk csevegni, a 18-ik század terem tő (!) lángesz —, csodaszülöttjéről. Oly férfuról, ki egy csapással meghódítá a fél világot (a nővilág szebbik felét); kinek homlokát önök — szépnembeliek — már

*) Lubik Inre hátrahagyott kézírataiból.

abból, ha valakinél — tegyük fel Mariska nagysámmal — az ábrázat lárom fő része (orr, áll homlok) egyenlő hosszúágú, la erős szemöldök két vagy világosbarna szemű, széleslátú, kissé közepen emelkedett orrú, rövid, sötétbarna göndör haju? Az alakra még — csak elfogadnám a theoriat, de a jellemet, benső tulajdonokat illetőleg, hogy philosophiai latin szóval éljek — : distingvo; mert a praxis még eddig a jó, szép tulajdonok ellenkezőjéről győződötetett meg M. nagysámmal, ki ugyan dominál emberek fölött, de . . . a consequentiát elhallgatom. Ki hiszi el, hogy azon férfi, ki teste rendes állapotában 125 — 130 fontnál kevesebbet nyom — asszonyi jellemrel bír. Ki hiszi el — én legalább nem — hogy a nagyon kicsi testben az a k a r a t e r é l y hiányzik. (Akkor a „kis“ nők nem alkotnának papuszkormány-formát.) Azt mondja Lawater, hogy az előre hajlott nyak rendszerint ostoba-ágot, képmutatást, csalást fejez ki. (Ügy dr. philosophiae praeceptorom nagyon ostoba, hypocrita jellemű, pedig az ellenkezőjét tudjuk és valljuk.) Hát azt ki írja alá, hogy terjedelmes hasu kevés szellemi képességgel bír? (Szegény Deák Ferencz, szegény Bonaparte!) Az is nehezen fogadható el, hogy a kis orruak tökéletlen szellemi — fejlettségűek, a fitosok pedig puffeszkedő, üres, hiu lelkületűek. (Hány okos és kedves fiatalnak ideálja a fitos orrú?) A meg már igen furesza, hogy a kerek arc rendszeren ostobaságnak jelképe. (Kedves feleségem furfangosságával egy álló esztendőig kinezta, ha e cikkben Ádámjára ismerne.) Hagyjunk békés Lawaternek, kiről elmondhatjuk, hogy olyan lángesz volt, ki k é s ő n született. De mégsem. Szerintem leghibásabb abban, hogy az erkölcsi és intellectualis tehetségek egyedüli kifejezőjének az arcot tartja.

Egy Newton, Leibniz arcáról senki se következtetett lángészre, mindakettő az volt, bár az első egy közönséges physiognomiájú. A másik intriguans arcu diplomatának nézett ki. Aesop, Moliere, Cervantes rút púpos torzalakok voltak, pedig elég „mens sana“ val bírtak.

Mikor nem fogunk jajgatni?

Örök jajgatás egész életünk! Miként ha organismusában felbomlott, erejétől megfosztott test volnánk, melynek a koporsót elkészítették már, s nem kell egyéb csakhoz belefeküdjék a rothadt test, aztán szentmódot borítsanak rá s eltemessék oda, hol nem árt. Nem használják senkinek, csak a történelem és kritikája fordítja meg néha sírjában a gyáva halottat.

Jajgatást hallunk Kárpátoktól Adriáig, Magyarországot áldott rónáján épen úgy, mint itt fenn, érczszagdag hegyek virágos termékeny völgyeiben. Jajgatás és szitok, nyomor és elégedetlenség fenyegető szava hangzik Gümörme-gyében is, pedig hiszen a természet megáldotta mindazzal, a mi jót gyarló halandó kívánhat magának. Földje termékeny talaján megéri az aczélos buza, hegyeiben nemes érczet és a bányász; hangya szorgalmu iparosok és műveket állít elő városaiban, hogy büszkén tekinthet rá az egész ország; sok nemzetiségű lakója egyetért, a maga boldogítására, egyúttal érez egymással a haza felvirágoztatására; iskolái jók és népesek, tisztviselői buzgók, igazak és becsületesek, és még is ez a megye elégedetlenség, nincs megelégedve önmagával, nincs megelégedve azokkal, a kiknek kezében a nemzet sorsa van.

Azok nem ignorálhatják, de senkinek sem szabad ignorálni ezt az elégedetlenséget. Organikus baj ez, melynek ha orvoslását nem találják meg, könnyen életveszélyes lehet államra és társadalomra egyaránt. Társadalom teremt az államot, állam intézi a társadalom életét; szorosan függ össze egymással a két élet, egyiknek betegsége a másiknak betegségét idézi elő.

A hol nincs erkölcsi vagy fizikai betegség, ott nem lehet elégedetlenség sem. Amde a társadalom elégedetlen, tehát beteg, de a betegség nem régi. Rövid néhány éve még csak, hogy pezsgött az élet megyénkben. Verseny versenyt érte egymással; közügyek iránt érdeklődött a polgár; képviselők választását, megye zöldsztalát honpolgári érdek tette élénkké; gyárak emelkedtek és virágoztak is a nagyipar megteremtésére; bányászattunk szükségessé tévő az az iparvasút kiépítését; gazdáink jó termés feltartottak áldomást; nyomorban tengő ember kevés volt, dolgotalan még kevesebb, elégedetlen hangokat pedig csak a politikai elkülönbség csalt az emberek ajkára.

S íme mit látunk most? Éppen az ellenkezőjét ennek. Politikai hangulat nincs már az emberek közt, még azt sem kívánja meg egy kerület sem a képviselőjétől, hogy beszámoló beszédet tartson az országgyűlési ülészek bevégeztével. Nem bánja már Gümörmege, bármint csinálnak az országgyűlésen, úgy is tudja, hogy az ő érdekét nem igen mozdítják elő, legföllebb adóemeléssel. Pedig ez az adóemeléskor minden ő jajgatásának. — Mikor a szekér tengelyéről lefog minden zsir, akkor a kerék kimondhatatlanul nyikorog. Így nyikorogunk, sírunk mi is, a kikből minden zsirt kisajított az adóvégrehajító.

Nem vagyunk Ázsia nomád lakóinak államrendszere után, hol a sátoros polgár nem ismeri mi az adó, még kevésbbé mi az adóvégrehajító; csak azt akarjuk mondani, hogy a hol az adó emelik, ott kell, hogy adóalap is legyen; ezt pedig teremteni az állam intéző kö-

Vannak sokan, kik még életében megtámadták tanait, ismét sokan, kik most vádlóul lépnek fel ellene. A többi közt olvastam:

Lawater tanát szeretetlenséggel, igazatlansággal vádolom az emberiség iránt. Az ok, melyre vádatam fektetem, alapítottam, leginkább azon fejezetből van merítve, mely az „emberi test harmonizációjáról” szól. E fejezet nem tartalmaz egyebet, mint egy előítéletes balhidelmet, mely az emberek keblében már régen mély gyökeret vert, s mely e latin közmondásban talált kifejezést: mens sana in corpore sano. Lawer feltétele nélkül fogadja el a mondatot. Physiognomiájának ez a sarkpontja. Mit tartalmaz e mondat? Oktalan, igazságtalan elítélését az emberek legnagyobb részének, mivel csunya, alakatlan, hibás emberek túlnyomó számmal vannak. (Különböztetnem lehetnének a szép emberek.) Ez igazságtalanságot tetézi még saját emberi gyöngösgünknél is, mely isten tudja minő ösztönzerű okból, ellenszenven az a rabsággal, az alakatlansággal. L. tana az emberi gyöngösgét megerősíti a bied-lmében, a helyett, hogy ezt kiirtani igyekeznék.

Különböztetnem az ő „physiognomiai igazságáról” szóló töredék commentálásaként egy ismert epizódot utjhatunk fel életéből, melyet ő maga ad elő egyik levelében Füsslinez s mely egyik hazai írónk fordításában igen ügyesen van idézve.

Law. egy alkalommal Genfből Chamsuniba utazott. A postakocsiban rajta kívül két nő és egy fiatal ember ült. Ez utóbbi egészen feketé volt öltözve, kezét fekete keztük főték; borotvált arca a szelidség, a szívóság megnyerő vonásait tüntette fel; hosszú fekete haja lesimitva omlott le kétfelől fejéről. Szóval az egész ember a megtestesült jáságnak nézett ki. Lawater éppen akkor adta ki „Geistliche Lieder” című költeményeit, a melyekben mysticus vallási nézetei tetőpontjukat érik el. A beszélgetés csakhamar e költeményekre irányult. Lawater véleményét kért a fiatal embertől. Lawater véleményét kért a fiatal embertől e költemények felől, anélkül, hogy elárulná, mi-

zegeinek kötelessége jó vám- és kereskedelmi politikával, ügyes közlekedési intézményekkel, műipar megteremtésével és felvirágoztatásával. Az adóalap e tényezőivel mi nem bírnak. Egyedüli adóalapunk volna a föld termése. Amde Magyarország természeti viszonyainál fogva a föld és annak termése nem képezhet biztos adóalapot, mai körben különben sehol sem, azt mindenki tudja.

Mert íme a tapasztalás mutatja; hogy néhány rossz esztendő kell csak s a nyomor és adóképtelenség legnagyobb mértékben üti fejét országsszerte.

Adja isten, hogy reményünk beteljék, legyen kedvező aratás, és tudjuk, megvagyunk győződve, hogy a jajgatás megszűnik. De csak idei órai lehet a béke, mert már a jövő év még borzasztóbban hozhatja meg az inséget mint most.

Nem szűnik meg a baj, m.g az ipar- és kereskedelemben nem fogunk birni egy megintgathatlan és kifogyhatatlan tőkével, mely az állam legjövendőmezőbb és legbiztosabb aló-alapja leendő.

Budapesti levél.

T. szerkesztő ur! Ugy-e nem gondolta, hogy ily gyorsan itt leszek? Azaz hogy ha ön gondolta is, de én nem, határozottan nem! Amint levelét elolvastam, szépen összehajítottam azt, zsebettem és — mentem reggelizni. Még csak nem is nevettem hozzá! Tudja mért nem? Mert nem tudtam elhinni, hogy Rimaszombatban még akadhat ember, aki egy lap szerkesztésére vállalkozzék. Azt hívéim, hogy levele egy jól elöltött táncmulatságnak szappanbuborék szülömlénye; mely már akkor szét pattant, hogy sorait póstára adta. Rimaszombat és újság, mily két ellenkező pólus egymással szemben. Bocssák meg e felkiáltásra szülő megyéim kedves székhelye, de isten bizony rossz hirben állsz a sajtóvilág előtt. Én egy fővárosi lap szerkesztőségénél hallottam a homéri kacaját, mikor utolsó lapod első számát beküldték oda. Dühösen kérdeztem, miért nevetnek? És a homéri kacaj szánó mosolygá vált az ajkamon!

„Talán ön gömöri?” — kérde a szerkesztő hozzám fordulva.

„Igen.”

„Nagyon csudálom, hogy mégsem ismeri az ottani sajtóviszonyokat.”

„Oh kérem!”

„Nos hát akkor tudnia kell, hogy Rimaszombatban lap nem élhet meg.”

Nem felelek rá, hanem attól a pillanattól hiinni kezdtem, hogy én Rimaszombatban lapszerkesztő nem leszek soha. Ugy-e hát nem csudálkozik szerkesztő ur, ha levelét zsebettem? A korzói kioszk illatos virágbokrai közt szüresölgettem a reggelit, bámulva az ugró kút kristály gyöngyöcskét, s épen szivarért nyultam zsebembe, midőn levele újra kezembe akadt. Ugyan mit akar az a boldogtalan ember? Elolvastam még egyszer, s a határozott hang kezd elhítni, hogy csakugyan komoly szándéka van. — De hiszen az első feltételnél megakadt! Mi lesz a czime? Három-hat hónapig élő lapjaik annyira kizákmányolták már a helyi érdekű czimet, hogy a megyének megfelelő lehetetlen találnia. Megszületett és meg is halt önkönl a „Gömör”, „Gömöri Közlöny”, „Gömöri Hirlap”, „Gömöri Lapok”, „Gömöri

szerint ő a szerzőjük. A fiatal ember lelkesült e költeményekért, dicsérte a vallásos mélységet bennük, a nyelv nemes magasztosságát. Aztán áttért Lawaterre; physiognomiai frangmentumában dicsérte az újságot, az eszmék eredetiségét; elfogadja azon vélelet, hogy az ember külseje belsejének hű másolata szokott lenni, csupán az ellen volt kifogása, hogy a physiognomia szabályai szerint még az egyes emberek foglalkozását is meg lehetne határozni. Law. renkívüli módon örült a dicséret nyilatkozatoknak, csupán az utóbbira viszonzá, hogy a foglalkozás épp oly külső jeleket és látható nyomokat hagy az emberben, mint a kedély s az ember érzelem-világa. A beszélgetés folyamában azt állította, hogy ő képes volna meghatározni azon nemét a foglalkozásnak, melyet bárki üz. Ön uram, mondá, nem lehet más, mint fiatal tudós; keletteljes szavai, szelid arc-kifejezése, komoly méltósága pedig, ha nem csalódom, a lelképástört árulják el előttem. A fiatal ember elsápadt s egyet sóhajtván felelé: „Igaz van, uram; lelképástört vagyok; szegény bűnös lelkeket békíték ki az örök igazsággal és kisérek a nyugalomra végórájukban; én — a genfi hóhérvagyok!”

Mily arezt vágott ehhez Lawater János? Itéljék meg olvasóim. Hát ahhoz mit szólnak, hogy közvetlen közelünkben van egy madonna-fű, gyönyörű sápadt arcu hölgy, kinek fekete göndör fürtjei vetekednek az éjjel, kinek egész alakján végig ömlik a graciositás, ki kékbáronyos könyvével naponta átbálgatja a templomba, hol hollófürtjei, csodaszép arca, melyen a mály fájdalom kifejezése ül, bámulól rajt csak maga utal, s ha piciny hóféhér kezét összekulcsolja imára — a megtestesült fájdalom-asszonya, az ártatlanság földi képviselője lebeg szeméink előtt, pedig ez a nő — egy daemon, ki mikor imádkozik — akkor is ámit, csal — megesalja magát az — istent! Itéljenek. Itéljenek ha úgy tetszik rólam is, szép, csunya vagyok, lélekre fekete vagy: FEHÉR BÉLA.

Értesítő”, „Gömöri Híradó”, „Rimaszombat és Vidéke” s tudná szent Guttenberg még hányféle czimű heti lap. És íme jobban nézem, hát csakugyan közli nekem a czimet is. „Gömör-Kishont”! Brávo! Ez az egyesült megye igazi neve, székhelyén megillik hát ez a czim. De még sem! Ez dualizmus, ön pecsovic! Mit mondana ehhez boldogult Están bátyánk? — Mintha látnám miként húzza fel szemöldökét s megpillantva a czimet kiált anathénát a lapra, megkérdi, szerkesztőre és legnagyobbat az olvasó publicumra, a mely ily közönséges lapra mer prenumerálni?

De végre is ez az ön dolga szerkesztő ur, ön tegyen róla ha ez a czim siettetni fogja a lap kimúltát.*)

S ha már a czim is meg van, és ön komolyan veszi e dolgot, akkor hát tartalomra van szükség.

Mire kávém elfogyott, újra zsebre tettem a levelet s haza ballagok és írom a budapesti tudósítást.

Az ám! de hát miről tudósítsam. Holt az ideny. (Bocssák meg szent Gábor! — évad). Még csak 10 óra van, s kendőmet minden tíz perczen ki kell vennem, hogy megtöröljem a hőségtől izzadó homlokomat. Tehát nagy hőség van Budapesten. Igen ez megjött s nyakon csipte a sok szerencsétlent, a kinek végzete július és augusztuson keresztül a főváros lakosa lenni. Mert itt most csak azt lehet találni, a kinek muszáj itt lenni. Képviselő elment aratni, mágus és nagy ur furdón van, színész vendőgszerepel, bürziáner az új magot vizsgálja, tanár és diák élvezi a vakációt, természetbúvár utazik, még a miniszterek is itt hagyták a por és hőség tömkelegét, s hivatalból vizsgálják szegedi éjritkezést, réttöntözést, üres iskolát, vasut vonalakat és sok más néven nevezendő és nevezhető hivatalos dolgokat, amik élvezettel vannak összekötve. Budapesten nem maradt csak kereskedő, miniszteri hivatalnok, utasarkon szundikáló rendőr, városi tisztviselő, hordár, utca-seprő, és hirlapíró, — aki a híreket vidékről várja, mert a fővárosban csak por és hőség az ellagadhatatlan hir. Ez elől pedig menekülni üdvös mikor lehet.

Ne vegye hát rossz néven, ha végére jutottam tudósításomnak, melyet el se kezdtem. Legyen ez beköszöntő. Jövöre többet ígerek, mert most lehetetlen a hőségtől. Futok a zugliget enyhádó árnyékába.

Isten vele.

MISMÁS.

SZÍNHÁZ

Rimaszombat jul. 9.

Egy hete, hogy Hubay Gusztáv színtársulata városunkban működik. Most lévén első alkalmunk, szeretnők a jól szervezett társulatot „Isten hozta” al üdvözölni, ha a közönség kedélyes érzés hangulata az volna irányában, mi a miénk. Mi az első beti előadásokból megismertük Hubayt és társait, illetve felismertük a kiemeléres érdemes tagokat és igyekeztünk a tárgyilagossággal, öntudatosság határain túl nem csapva, ítéletünket, jóakaratu figyelmzettetésünket kimondani.

Az eddig eljátszott darabokkal a társulat egy kötelezvényt nyújtott a közönségnek, melyben bizni lehet — a jövőben. Bár nagyobb lenne az érdemleges publicum, hogy ne vonná meg anyagi elismerését, támogatását Thalia igyekező papjaitól. Hogy még eddig a közönség rokonszenve nem nyilatkozott — annak helyes okát talán a műsorban keressük, mely eltévesztett darabokat hozott színe. Elkopott — táblabírói világra emlékeztető darabokkal kisvárosban sikert aratni nem lehet. Mire nézve figyelmzettetjük Hubayt, hogy a rimaszombati közönség könnyed, pompás humorú, elmésségével igazi élvezetet nyújt s mulattató vigjátékokat kíván. A drámák (nem a szoros értelemben vettek) kisvárosi, igen megosztott zslésű publicummal szemben — nem ajánlatosak. A társulat sem működhetnének az irányban erejéhez mérten kellő sikerrel; szóval itt a tragoedia muzsájának kár lesz, estékei szentelni. A népszínmű üvekszintársulata igen jó lesz, természetesen csinos hangu, mozgásban, játékból othonos fiatal énekesök mellett, ki bravourjai által a közönség kedvence tudnia; egy énekes mellett, kit a természet megáldott ügyes alak — hajlékony érces hanggal s alkotó képességgel.

Egyébiránt mi eddig Hubay társaságáról, csak jót mondhatunk. Vannak benne jó színpadi alakok, értelmes egyének.

Mi biztosítjuk a társulatot, hogy guny szidás, gáncs nem lesz ellenében fegyverünk; mindenkor fel fog szólalni bennünk a művészet iránti lelkesedés, pártolás hangja.

Csak az utóbbi legyen meg városunk értelmese, distingvált közönségében úgy remélni merünk, ha nem legjobbat, de jót.

„Brankovics György” előadásából felismertük a jó erők buzgó igyekezetét. Hubay a címszerepben kifünően alakított; voltak egyes jelenetei, melyek a legegésőbb kritikuss szemüvegén át is a „művészt” árulták el. Halmay csinos színtartást adott. „A Bajusó” szabatos, őszszevágó előadást ért. „Nem tűröm a háznál” bevállalt, de fentartjuk mindamellett fejlebb tett megjegyzésünket. „Tiszteletes uram keservei” a kevesek osztatlan tetszést bírták; Romváry jó, ügyes iskolamestert alakítva. Perro quoque

*) Ne féljen tőle, majd kimutatjuk a fogunk fehérét, hogy nem vagyunk pecsovicok. Szerk.

sic! Halmay tiszteletesével nem vagyunk egészen megelégedve. Úgy látszik, nem Knebel által csinált, de a kis publikum okozta „kservek” ütötték el szerepétől.

Hubayné és Kövíné, első a lelkész, utóbbi Anna szerepében helyt állanak.

„Mirabeau ifjúsága” szombaton nagyon kis publicum előtt adatott. Ily nehezebb fajú drámák összevágó előadása vidéki színpadon sok nehézséggel jár, miért is ezek mellőzését ismételtlen ajánljuk Hubay úrnak. A nemes igyekezetet nem tagadhatjuk meg az előadástól. Bárdi a szenvedélyeiben s botlásaiban oly lánglelkű és nemes Mirabeaut kitelhető drámai erővel alakította. Egyes jeleneteit megkapó közvetlenség adta; méltán kiérdemelte a gyér közönséggel kihívó tapsait. Halmay Brugnires intrikus szerepében szép tehetséget árult el. Kréler úgy látszik, le akar szokni a gyors, hadaró beszédéről ügyvédjével jobban meg voltak élgedve, mint eddigi szerepeivel. Hubayné asszony Sophie szerepében otthon van, csak nagyobb drámai hű és erő kifejtését vártuk volna. A tiszteletes úr, Elizájában jobban tetszett. — Idegenzerű hangokat is hallottunk egy előadásban. Bővebb magyarázatra nem bocsájtjuk.

Györfiné és Turnainé nem menthető szerzőlösszegését sajnálni nem lehet, a mennyiben bizonyos tudomásunk szerint a tapintatos igazgató megfelelő vagy tán jobb erővel pótolta.

Helyi és vidéki hírek

Tisztelettel kérjük mindazon szives olvasókat, kik lapunkra előfizetni nem kívánnak, hogy lapunk első példányát a kiadó hivatalra címelve sziveskednének vissza küldeni, mert kik lapunk első számát megtartották, azok renades előfizetőkként fogunk tekintetni.

A kiadó hivatal

— Egyszer mégis sikerült dalárdánknak majálisát megtartania. A múlt vasárnap július 4-én a Széchenyi kertben szép számu közönség látogatása mellett tartották meg a kedvezőtlen időjárás miatt már kétszer megbúsult, táncmulatságot, a mi ezuttal mondhatjuk — kitünően sikerült: a dalárda által élénkelte, jól betanult magyar dallok, zene és bor csakhamar megtették a hatást s oly jó kedvvel folyt a tánc, hogy mindenki kárpótolva érezte magát az első ízbeni szomorú verességért, mit hirtelen jött éhjáboru okozott.

— Megyénk egyik nevezetes családját — a Török családot — mely szomorúság, gyász érte Szendrői Török Andrá s 48-ik honvédtiszt, később megyei tisztviselő elhunytával. Boldogult 55-évet élt; a csendes nyugalom éveit Rimaszombatban ohajította leélni, csak pár napra rándult le forron szeretett testvére — Török Bálint árvaszéki elnök urhoz Jánosiba; egy rövid betegség kiragadta az élők sorából. Kedélyes, jószívű, ritka becsületességű magyar férfi volt. A béke anyaga lebegjen pihenő porai felett! — Temetését f. hó 7-én a r. szombati s feledi plebánus urak végezték fényes segédlettel a jánosi árpádkori műemlék — cath. templomban. Koporsója borítva volt a legszebb koszorúk és virágokkal. Láttuk amazokból a 48—49-iki honvédekét, a Török és Bornemisza családét stb. A gyász kíséretben voltak Szontagh Bertalan m. alispán, Szentiványi Mór orsz. képviselő, br. Nyáry Sándor, Borbély L. Márton Rudolf törvényszéki elnök, Szabó György polgármester urak. Láttuk a t. megyei árvaszéki tagjait a Ragályi, Török, Szentmiklóssy, Fáy-családot több megyei notabilitást, előkelőséget — ki kell emelnünk a r.-szombati kath. dal-egyesületet, mely ünnepélyesen leráduult a temetésre, hol teljesen méltóvá tette magát a dícséretre. Üdvözöljük t. e. Mészáros Bálint urat.

— Ugyancsak Jánosiba hunyt el e hó 9-én a Fáy-család egyik művelt, kedves nő-tagja Fái Zsuzsanna k. a. A haláláról kiadott gyászlap így hangzik Fái Fáy Gedeon, — ugyszinte Horváth László, neje és leányuk: Horváth Etelka, férje Tornyos István és fiok szomorodott szívvel jelentik a legjobb testvér és rokonnak Fái Fáy Zsuzsannának f. 188-ik évi július hó 9-én déli 12 órakor élte 64-ik évben hosszabb szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A megboldogult földi maradványai f. hó 14-ikén vasárnap d. u. 5-órákor fognak a jánosi sírkertbe a hely. hitv. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tetetni.

János 18-0, július 19-én

Béke lengjen hamvai felett.

— Bucsák János akadémiai pyrotechnikus kitünően sikerült mű- és lég tűzjátékot mutatott be városunk közönségének, mely ez uttal sokkal nagyobb érdekeltséget fejtett ki mint azt valaha tapasztaltuk, a furdó kert tömve volt közönséggel, úgy hogy kik első helyeket váltottak is, állani kényszerítettek; meg is érdemelte mert mondhatjuk a tűzdarabok elegése elejétől végig mind igen szépen sikerült s a műsor is kiváló gondval volt összeállítva.

— A gümörmegei községi és körjegyzők nyugdíj-alapja érdekében évek óta hangoztatott ígék hovahamar testté válnak már. — A többszörösen körülirt, módosított alapszabályok ministeri jóváhagyással, e hó 5-én alispánunk elnöklelte alatt tartott megyei jegyzői tanácskozányban értelmeztettek, azok

foganatosítása elrendeltetett, mi czéلبől megválasztották a tisztviselőket, bizottsági tagok. Az értekezletről — hozzászólván az eredményileg oly messze kiható áldásos intézményhez — mihamar referálunk.

— **Az aratás** vidékünkön kezdetét vette. Örömmel jelezhetjük hogy átlag a csekély jégverést leszámítva, sokkal kedvezőbb termésünk lesz mint a tavalyi.

— **Id Lengyel Sámuel** városunk köztisztviselője, áldásos tevékenységű férfit halálra el f. hó 9-én élete 75-ik évében. Temetése 11-én történt nagy részvételű közönség gyászki-séretében. Sirjánál Molnár József ügyvéd ur tartott remek beszédet, az ügyvédi kar és a megboldogult tisztelői és barátai nevében, fel-hozván a közügynek szentelt egész élet áldásos működését. Áldott legyen emléke.

— **Ritka Maecenás.** Csütörtökön oly ke-vés jegy kelt el különben nagyobb pártolásra méltó színészeink előadására „A tiszteletes ur keser-veire”, hogy kiadukát felerészben sem fedezte a bevétel, s a rendező már sajnálattal volt köny-telen kijelenteni az előadás megem tarthatá-sát. Ekkor a bőkezűségéről és műpártolásáról ismert fiatal D. földbírtokos ügy segíté ki kel-lemetlen helyzetéből a társulatot, hogy a ki-adási hiánytalan — fedezésére vállalkozott, körül-belül 15 — 20 frtjába került e nemes mulat-ság. Sőt mi több, előadás után az egész társu-latot megvaesorsóltatta. Sok ily Maecenást ohaj-tana a társulat, akkor existenciája némileg biztosítva volna

— **Putnokon** vasárnap történt meg Tóth Ede emléktáblájának leleplezése. Minde-lütt jövő csütörtökre e hó 15-ére volt hirdet-ve az ünnepély. s ime már vége van; Nagyon sajnáljuk, hogy a hiányos hírlapi közzétételek miatt ott nem lehettünk. Jövő számban fogjuk közölni az ünnepély lefolyását. Színészeink is már dísz előadásra készültek csütörtökön a „Tolonez”-ra, a mely különben ugyis megfog történni.

— **Tűzrész** Rimaszécsen. F. hó 9-én kegyetlen tűzvész dühöngött. A veszély több ri-maszécsi családot, gazdát fosztott meg lakhelye s vagyonától, elannyira, hogy, mint haljuk, 40 ház és csűr lett a lángok martaléka. Szerencse, hogy az aratás csak most kezdődvén, a jól fize-tő gabna, buzafélék még nincsenek fedél alá hordva; az is szerencse, hogy csendes szélte-len idő volt, különben a fél város érzi meg a csapást, mint mondják, egy megyei rendőr gyermeke gyufával játszott, ez okozta volna a szerencsétlenséget.

VEGYESEK.

— **Diák viselet száz évvel ezelőtt.** A h.-m.-vásárhelyi ref. főgymnáziumnak az el-múlt tanévről szóló „Értesítője” közli a régi iskolai törvényeket is, nevezetesen az 1797-ből valókat. Kiterjed ez mindenre, még az evésre is, mert „a mértékletlenség, u. m. az okádásig való evés, ivás 12 pálczával büntetettik. Érde-kes a diákok öltözetére vonatkozó következő rendszabály: „Mentétek és nadrágtok setét két posztóból legyen. A me te persiai báránypremre, és valamint a mente, ugy a nadrág is gombö-lyű fekete színóra. A sujtással való kihánytatás szükségtelen és költséges levén, tilalmas. A mente olyan hosszú legyen, mint a mentét vi-selőnek két keze egyenesen állva leér. A men-tét ladjai nélkül viselni nem szabad. A ladjai pedig a mente és a nadrág posztójához illő színű legyen. — A mente még az oskola ud-varán is, annyival inkább azon kívül felöltve viseltessek; csupán csak magános házaikban engedődik meg annak panyágos való öltözése. Magános házában senki nyakravaló, ladjai, nad-rág, csizma nélkül ne találtsék; papucsot vi-selni nappal nem szabad. A nyakravaló nyár-ban fehér, télben fekete lehet és hogy annál melegebbet tartson, megengedődik a selyem nyakravaló, csak hogy a keszkenő széle vagy fehér, vagy egészen fekete legyen. A csizma fekete színóra, jó hosszúra legyen. Az abszt megengedődik, de a stekli mint veszendő tilal-mas. A kalap három szegre felkötve viseltessek. A selyem kalap, minthogy tanulónak nem gaz-dagság, tilalmas. A reá akasztott mántóli le-szaggatódik. A kalapot csak nagy esőbe, és csak nagy melegbe szabad leereszteni. A nyakra-valónak nagyon bokrosan való kötése alumnu-s-hoz illetlen. A kinek milyen inget varrnak szülei, olyat viseljen, de annak sem galléra, sem sapudlaja, sem táslája, sem pántlájája a felső ruha alul ki ne tesszen. Kerek kópönyvet csináltatni szabados; de minthogy az igen nagy gallér szükségtelen, és nem is gazdagság, tilal-mas. A kópönyvet csupán nagy esésbe és nagy hidegben szabad felvenni, egyébkor sohasem. A zsíros haj tanulóhoz és a hajpor alummu-s-hoz illetlen, ezért is keményen tilalmazatik. A tiastáság, mozdás, fésülködés, a fehér ruhának minden héten való változtatása paraucsolatik. Fűsöt viselni nem szabad, hanem hogy az üs-tököt a szél előre ne szórja, az üstököt szabad lenyírtni. Hogy a test annál frissebb legyen, nyárban, még a főtét is hidegvizvel megmos-sassék. A főtös ruha meglehet, de a rongyos átaljában tilalmas. Keztyűt csak télben szabad viselni. A nád és venyige, vagy akarmely la-girozott pálcza tilalmas. A nagy köröm tanuló-nak utálatos. A bezsírozott, betentázott ruha ronda és cynicus gazdát czégérez. Melyre nézve a ki magát így nem viseli, arbitrarie büntető-

dik, t. i. most megintődik, majd arestomra, majd verésre büntetődik és ha mind ezek nem használnának, minthogy ő magát viseletével külsőképen Vásárhelyi deáknak, nem akarja esmertetni, tehát testimoniummal elboesáttatik. A publikusok tetszések szerént öltözködhetnek, csak hogy a pajkos, illetlen és rangok felett való viselet ezekben is megbüntetődik.

— **Látás a távolba villanyosság se-gélyével.** Bell Graham, a telefon találója, patent kért a washingtoni kormánytól egy újabb találmányra, mely a fénysugarakat villa-mosság segélyével a messze távolba közvetíti, egy hogy ily módon valaki ek arcát vagy bár-mely tárgyat több mértföld távolságban is meg lehet látni.

— **Új vallásfelekezet.** Oroszország-ban új vallásfelekezet alakult. Neve: „Koli-kovszkaja”. A hívők egyházat nem ismernek esküvő, keresztelés nézetük szerint szükségtelen a többnejűséget megengedik a paradicsombeli büntöl pedig úgy tisztítják meg újszülöttjeiket hogy születtök után 6 hétig megsíratták.

— **Mire jó a telefon?** Liverpooltól mintegy félóránnyira, írja a „Times”, egy igen jámbor asszony lakik, aki mindennap elszokott rendszeren a templomba járni. Utóbbi időben azonban megbetegedett s házáat el nem hagyhatja hogy tehát mégis részt vehessen a misében, úgy haltatja a misét és szent beszédet.

CSARNOK.

A KÉT SZOMSZÉDHÁZ.

— Elbeszélés. Irta: Bácsi János —

I.

Három száza már, hogy Schakespeare megírta „Romeo és Juliáját”, melyben a Mon-techi és Capuletti családok szomszéd-gyűlöle-tének e két szerencsétlen áldozatát oly meg-indítólag szerepelteti, — s már akkor is régi volt e történet, melyet a lángeszű költő feldol-gozott. Halhatlan Vörösnartnyk is egy régi régi regét elevenített meg „Két szomszéd-ház” című eposában, melynek a szomszéd-gyűlölet képezi alapját; és hogy Arany „Fülemüléjét” se feledjem, hol szintén szomszédi perpatvaraz egésznek indi-tója, tudjuk, hogy így kezdődik: „Hajdanában a mikor még...” — E különösen nevezetes példákban láthatjuk, hogy nem csak most zsör-tölődnek egymás közt a szomszédok, hanem már rég, nagyon rég óta. És ki tudja, ha tán tovább kutatnók a dolgot, eredetét majlnem ott ta-lálnók, hol a testvér-gyűlöletét, melyről pedig tudjuk, hogy csak kevéssel ifjabb, mint az em-beri nem.

A kik e bevezetésből itélve valami komor, méreg és törrel, láng- és pusztulással fil-ereszlet rémtörténetet várnak, azok jól teszik, ha abba hagyják a további olvasást, mert bár szomszéd-perpatvarokadson fordul meg e törté-net, azonban oly két csendesvérű úri ember torzalkodása, minő atyám, tek. Levelessy Enlre, meg nemkülönbek. Berkes Boldizsár voltak, nem oly vérengző természetű vala, mint a fön tisztelt két olasz család, s a két magyar család villongásai, kik először is zord sziklavá-rakban laktak, másodsor fölteszem róluk, hogy nyakig fegyverben jártak, s harmadsor akko-riban olyan volt a divat, mely pedig mint tud-juk legváltozóbb a világban.

Már pedig atyám és Berkes úr alsó szom-szédunk, nem laktak várakban, de igen is ne-mes Rózsavölgy városának főutcájában, még pedig tőszomszédságban; fegyveresen pedig nem-csak nem jártak, de sőt, legalább a mi atyá-mat illeti, ő ösztönszerű gyűlölettel viseltetett a fegyver iránt, mert a szomszéd úrról némi homályos tudomásom volt, hogy olykor-olykor kijár a a rétre snepfezni vagy kacsázni, de ak-kor is rendkívüli ovatossággal kezelé fegyverét, annyira, hogy sem magában sem másban soha kárt nem tett, jölehet a néha lepuffantott szár-nyasok némi vérengző természetét árultak el benne. — A mi az utolsót illeti, arra nézve ki kell jelentenem, hogy ha divat lett volna is a szomszédok közt való vérengzés, annyira rettegtek a divattól, hogy már csak azért sem dultak fultak volna egymás ellen. Hogy pedig csakugyan rettegtek a divattól, annak a két család női személyzete a szomorú megmondha-tója. — Végül pedig, sub rosa, megszugom, hogy atyám és Berkes úr jó barátok levén, ti-tokban szidták az alkalmat, mely őket ellensé-gekké tévé, — és ha az a csökönyös magyar-teremtészt s a jóv érzete, mely erősen fészelt mindkettő szívében, engedte volna, régen vissza tért volna a kölcsönös jó viszony mindnyájunk örömeire.

Az egészen oka pedig nem más volt, mint az, hogy szántáskor a szomszéd cselédjei a határkövet a mi földünkre tolván, abból kö-rülbelül két barázdát csiptek el. Ezt észrevéve atyám cselédei, nem voltak restek, hanem a ha-tárkövet épen oly távolra helyezték igazi he-lyétől a szomszéd földjébe, mit a két szom-széd megtudva, mindenik a maga cselédjének fogta pártját. A veszekedés annyira elmérgese-dett, hogy daczára jó barátságunknak, szakítás állott be köztük s a két család közt minden viszony megszűnt.

A két szántóföld azóta parlagon maradt.

E szakítás miatt, úgy hiszem, hogy nem hazudok, ha azt állítom, hogy én búslakodtam leginkább és pedig nem is egy, hanem két ok-ból. — Először is mint Berkes Palinak, a szom-széd fának pajtása, az előtt mindennapos vol-tam náluk, bár nem Pali csábitott. Hanem kis huga Ilonka kedves csevegése s hozzávaló ra-gaszködése, mit én is viszonozék. — Igaz, hogy hat évvel ifjabb volt nálam a kis Ilon, azonban hozzávaló vonzódomnál fogva szivesebben vet-tem részt gyermek-játékaiban, mint azokban, melyeket Pali indítványozott. — Másodsor pe-dig őszkor ama nagyszerű szőlőfűrtök, melyeket ott kaptam, oly kedvessé tévék előttem a szom-szédházat, hogy szivesebben tartózkodtam ott, mint otthon.

Mindezeknek vége lett a szakítás által. Minthogy valamely érvelésnél, vagy valamely állítás támogatásánál, a súlyosabb okokat utóbb soroljuk fel a kevésbé súlyosaknál, e két ok felhozásával önkénytelenül elárultam magam. Nem marad tehát más hátra, mint őszintén bevallanom, hogy bizony inkább a szőlő volt az, mi engem a szomszédba csábitott, mint Ilonka kedves csevegése és ártatlan ragas ko-dása. — Reményilem azonban, hogy nem igen veendik szigoruan e csekély hibát a tisztelt ol-vasók, hiszen 14 éves koráig kevés fia tart csábitóbbnak egy 8 éves leánykát, valamely kedves gyümölcs- vagy más ilyféle dolognál. — Ha tévedtem, bocsánatot kérek.

E szeretetem a szőlő iránt még a szakítás után is megmaradt bennem, jölehet már nem oly könnyen elégíthettem ki ebbeli vágyamat, mert atyámnak nem volt szőlője mint a szom-szédnak, valamint a ház végében sem oly gyö-nyörű felfutó szőlőindái, sem oly szép lugasa mint Berkes urnak, melyeket én, ha szépet ál-modék, minél jobban kertünkbe láték átvará-zsolva, telve a leg-zsebb fűrtökkel; pénzem sem volt, hogy vehessek, mert atyám ama bölcs elvből indulva ki, hogy nem jó a gyerekek kezébe pénz, mert megtanul pazarlani — ugyan-csak szűken, s azt is sok kérésre adogatott.

Már ide s tova az érettséghez közeledtem s e vágyam szőlő iránt nemcsak nem csillapult, hanem szégyennel kell megvallanom: növe-kedett.

Kérem ne nevéssen k. mert ez komoly dolog; már 18 éves vagyok s még sem teszek le e rendetlen vágyamról! Ezt elgondolni is bo-zszantó. — Még ha egyszeres kedvteléről volna szó, de sokszor kapom magam rajta, a helyett ohgy az elemző mértan tételei- vagy a spanyol örökös-sédsi háboruba merülök, epedve nézegetek át a szomszédkerthe, hol a fűrtök bár zölden, de mégis csábitó alakban függtek le az indákról, s tervezetek magamban, hogy mily módon lehetne annak idején néhányat hatalmamba keríteni.

Annyira mentem már, hogy mindent azój-lónak képzeltem. A leányok között is csak azért tűnt föl Berkes Ilonka, mert ha ránéztem, fekete hajfűrtjei azokat a zamatos, fekete szőlő-fűrtöket, fekete szemei ugyanoly színű szőlő-szemeket, s piczi ajkai a rózsaszín muskatal szőlőt juttatták eszembe. — Minnezeket termé-zetesen csak olyankor észleltem, ha találko-ztam vele, s ilyenkor mosolyogtam reá, mit ő kedvesen, bár némán viszonozott, mert beszélni nem mertünk egymással. Szegény, ha tudta volna, mosolyom mily indokból ered! — Ártal-lanságában azonban iránta való jó indulatomból magyarázta.

Igaz, hogy nem is haragudtunk mi egy-másra, mert nem volt ok reá; hanem bátyja Pali azt gondolta, hogy ha apánk haragszanak, illő, hogy köztünk is megszakadjon a barátság. — Nem is nagyon bántam, midőn apja kül-földre, Jenába, vagy hová vitte, hol néhány év múlva meghalt. Isten nyugtassa!

Hanem hogy magamra visszatérjek, nem-sokára bűnhődöm kelle visszaméret és azért, hogy a kis Ilonkát mosolyommal ámitottam.

(Folytatása következik.)

TANÜGY.

Vettük a rimaszombati egyesült prot. gymna-sium XXVII-ik értesítőjét az 1879/80 tanévről. Az értesítő meglehetőleg szól a gymnasium ez évi történetéről. Közli az „Igazgató választmány” tagjait majd a tanárok névsorát. Volt e szerint az intézet-nek hat r. tanárja, a többi, vallás, rajz, zene, torna-tanítói minőségben mikolott Szép Jellemnek örvendő önképző-egyesülettel is bír a tanintézet, „Kazinczy-kör” név alatt. A tanuló ifjúság száma 182 A jövő t év Sept. 1-én veszi kezdetét —

A megyei ref. néptanító ügynevezett rima-szombati szakasza ez évben Jánosiban tette meg a közös iskola-látogatását.

Ruszkay Gyula ref. lelkész elnöklété, Fül p Benjámin r. szombati el isk. tanító másodelnök e alatt első sorban is bírálat alá vette Becke Bálint népvétele mintá-előadását az egyes tárgyak, ének-és tornaszabály. A szakasz tagjai azután értekezletre vonultak s avatottágot tanúsító szaké-telemmel tet-tek meg-megjegyzéseiket, meglegedéssel jutalmazva a nevelés-oktatás terén hivatászerűleg működő jano-sii buzgó tanítót, jó mintaszereket ismervén a tan-intézetet; teljesen kör-ctnek a módszert, örvendetes tudomásul véve mind a két részről kifejtett munkás-ságot. Ez értekezletnek figyelmé igen sokra kiterjedt s kivált nevelés tanítás tekintetben fölöttek tanul-ságos, mert a szellemi elismerése annyira érdemes tanító törekvéseit méltató szavak, kollegiális figyelm-zetéseket, tisztán feltünteték azon elveket és tu-lajdonokat, melyeket a nevelő-tanítónak kettős mű-köreiben birnia kell. — E módszertani tanácskozmá-nyon olvastatott még Juhász János kisludai tanító-tól „A magvető” cz. példabeszédnek vallástani mód-szeres előadása, és Ligát János pálfalai tanítónak „Népvétele” cz értekezése.

Felszínre hoztattak egyes indítványok, módosítá-sok, míg végül az elnök bezáró beszédje után a szakasz jóvá tanévre Pálfalat tűzven ki látogatása helyéül — hivatalos actusát ez időnyre befejeztünk nyilvánítá.

Fábr János tanár felsőbb leánynevelő- és tanintézetében mult szerdán és csütörtökön, tartot-tak meg az évi vizsgákat. A gymnasium sziveskedett e czérra nagy termet átengedni, hol is szép számú közönség és a városi polgármester ur elnöklete mel-lett hallgatott mag a tanév sikerud eredményét. Valóban sikerlősdnek mondhatjuk azt s ödvözölhet-jük városunkat és megyénket, hogy oly jeles intéze-tet mondhat magának, a hol leányaink a felsőbb kiképzésben a kor kívánalmának megfelelő oktatást nyernek. A legnagyobb elismerésel kell nyilatkoz-nunk a derek tulajdonos buzgalomról, ki, bítran mondhatjuk, csak nagy áldozatokkal és kitartással felelhet meg csak a népvételek szelvényét.

Még a fővárosban is ritka intézet az, mely-nek tantestületét mind okleveles erők képezik, pedig a Fábr intézetében hét okleveles tanítónó ad ok-tatást, azonkívül két gym. tanár, két tanuló, a nő-kepzőben pedig Groó V. tanfelügyelő ur s z i v e s - s é g b ő l tanítja a nevelés történelm t

A sikerud tanítást eléggé biztosítja az ily tantestület; A vizsgálat világos képet nyújt mind a tanmenet helyességéről mind a tananyag beosztá-sáról és alapos feldolgozásáról. A jeles tanítónók világos kérdéseit a növendékek szabatos biztos fele-letei mindenki meggyőzhettek az intézet jeleségéről — Feltűnően említeszt érdemel a munkakiállítás, amely versenyzett nagyon sok fővárosi tanintézet kézi munkáival. —

Az értesítő szerint volt az intézetnek összesen 29 növendéke; e számból a nőképzőben volt 5 a többi 24 a polg. iskolai tantályomat végezte.

Mind az öt képesítő oklevelet nyert a loson-czi állami tanítóképző-intézetben június havában kiállott vizsgálatokon.

Jövőre megnyitattik a nőképző első osztálya, de csak azon esetben, ha legalább 10 növendék aug. 10-ig jelentkezik. Ez esetben köztartás és együtt lakás egy növendéknek évi s z a z a t v a n f o r i n t b a kerülend.

Nem tudjuk eléggé figyelmeztetni a szülőket e jeles intézetre most, mikor a népvételek szükség-e mindjobban elvitázhatlan, lehetősége pedig mindtől b nehézséggel jár.

Erre különben legközelebb még visszatérünk

Tanügyi irodalom.

Rill József szerkesztése, kiadásában megje-lenő „Magyar Paedagogiai Szemle” tanügyi havi közlöny VI. füzeté jön ki a sajtó alól. Az előbbi V. füzetnek teljesen megjelöl, szakmunkákból ösz-szeállított jelen füzet érdekes tartalma. „Az ev-ref” tanító a népiszkolai szervezetben. „A százéves oktatási rendszer”; „Család és iskola”; „Közvetlen szemléltetés”; „Az iskola és népkönyvtár”; „Irodal-mi kalauz”; Tanítók „Emlékeztetője” — mind oly dolgozatok, melyek a szó szoros értelmében paed-agogiai jeles szakközölny név avatják a „Szemle”-t. A munkatársak és olvasók buzgó támogatása követ-keztében különben a „Paed. szemle” oly szerencsés helyzetbe jutott, hogy a paedagogiai világ bármely nyelvén megjelenő tanügyi lapjával bátran kiállja a versenyt. — Mi csak a tekintélyes lapok után in-dulunk midőn óhajtjuk, hogy e szemle a tanító tá-mogatása által felvirágozzék és a kormányknak is zsinór mértékül szolgáljon, ha szüksége van szak-emberek alkalmazására a tanügyi kormányzatban.

Közgazdaság.

„Az Anker” élet és járadék biztosító társaságnál 1880. május hóban benyújtott összesen 636 bevallás 1,210,208 frt biztosítan-dó összeggel, és pedig 405 bevallás 784,897 frtal halálesetre és 231 bevallás 425,310 frttal életesetre.

Kiálltva lón 315 kötvény 486,568 frttal halálesetre és 204 kötvény 347,779 frttal élet-esetre; összesen tehát 519 kötvény 834,347 forinttal.

A havi bevétel volt 110,001 frt halál-eseti díj, és 108,300 frt; betételekben, összesen 218,301 frt. —

Halálesetekért kifizetett 46,210 frt. — Ez évben benyújtott 2387 bevallás 5,233,688 frttal, is kiállított 2325 kötvény: 4,148,700 frttal, ugyanezen időben bevételt 1,160,709 frt; — halálesetekért pedig kifizet-tett 281,438 frt. —

A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 9,379,834 frt, és az 1871-9-ik túlélesi társulás (Associatio) ered-ménye 12,656,084 frt. volt.

Piaci árak. — Julius 12-én tartott országos vásárunk alkalmával következő piaci árak lettek a város hiteles jegyzőkönyvébe föl-jegyezve: H e k t o l i t e r e n k é n t. Buza 10 ft — kr. 9 ft — kr. Feles 7 ft 50 kr. Róz 7 ft. — kr. 6 ft. — kr. Árpa 4 ft. — kr. Zab 3 ft. 35 kr. Kukorica 6 ft. — kr. Burgonya 4 ft. — kr. M é t e r m á z s á n k é n t. Bu-za 11 frt — kr. 10 frt. — kr. Róz 7 frt. 50 kr. Zab 7 frt. 80 kr. Széna kötve 1 frt 60 kr. Takarmány szalma 50 kr. Alom szalma 30 kr. upszalma 1 frt. 15 kr. GYÖRY K.

Szerkesztői üzenetek.

H. J. — Levelünket már vetted. Itt ismét-él-jük az abban mondottakat. Meleg kézszerítással vár-juk válaszod.

B. J. Rozgony. János bácsit szivesen látjuk a csarnokon kívül is. Levelünk megérkezett-e?

B. J. — ó. B.-pest. Megteszed-e a mira kértünk. —

„It. H.” Rozsnyó Engedjék hinnünk hogy kollegiális kézszerítésünket azodal viszonzozzák.

T. Menyhért. Várjuk a (premiere) küldeményt.

Felelős szerkesztő:
PETŐ FORUBSZKI PÁL.

Földolgozó: **FÓTHI K. BÉLA.**

ÜZLETMEGNYITÁSI JELENTÉS.

Alólirott tisztelettel tudatom a n. érdemű közönséggel, hogy helyben Jánosi-utca BERNÁT-féle házban, egy a helyi igényeknek minden tekintetben megfelelő, csinos és kényelmes

borbély és fodrász

üzletet nyitottam,

a n. é. közönség becses látogatásáért esdve, tudatom egyszersmind, hogy mindennemű hajmunkákat és betéteket gyorsan és a legjutányosabb áron készítek.

Alázatos szolgáljuk

LIPTAY ANDRÁS,

borbély és fodrász.

FEHÉR MIKLÓS.

vezér ügynök

ajánlja: **HOFNERR M.** szabadalmazott

járgányos tisztító szerkezetű

CSÉPLŐGÉPEI

4 kis mokány löcrőre,

melygépek a szerzett tapasztalatok nyomán a legmunkaképesebb- és legtartósabbaknak bizonyultak, és tiszta munkájuknál fogva a legkönnyebb járattal párosítva legalkalmasabbak a kisbirtokosoknak.

Ajánlja továbbá: **R. HORNSBY & SONS** világhírű belső gőz hengeres **GŐZMOZDONYAIT** fa, szén és szalma fűtésre berendezve, és ennek jeles szerkezetű, legkevesebb kopásnak alávetett **GŐZCSÉPLŐGÉPEIT**; valamint mindennemű legjelesebb bel- és külföldi gazdasági gépeit a legolcsóbb áron.

Iroda, raktár és műhely: Budapesten, Üllői ut 25.sz. Köztelek.

Arjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve küldetnek.

POUDRE DE SERAIL

BLAHÁNÉ LOUIZA művésznő kedvenc arczpora.

Ezen arczpor vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szereként mentes és oly kitűnő tulajdonságot egyesít hogy mindeneddig a kül- és belföldön készített porokat sokszorosán felül múlja: nagy mérvű federeje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az arcznak és testszínnek ifjú és természetes színezetet kölcsönöz, úgy, hogy a legélesebb szem sem képes a port rajta észre venni, mely kitűnő hatásáért Blaháné Louiza asszonyság a következő sorokkal tüntette ki:

Tiszt. MÜLLER J. L., ezeltől VADÁSZ FERENCZ özv. utóda illatszerész urnak Budapesten, A poudre Serail, melyet ön feltalált, valóban kitűnő és a maga nemében páratlan, mert anemcsak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendes használatnál ártalmatlansága által az arczra oly jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságaért jövőben mint kedvenc arczporomat kizárólag fogom használni és meg vagyok győződve, hogy felemulhatatlan jószágáért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel:

BLAHA LUIZA.

CREME POMPADOUR

Az illatászat terén jelentékeny párisi kitűnőségekkel való összeköttetésem folytán sikerült a világhírű „Creme Pompadour” egész eredeti tisztaságában és erejében előállítanom. Ez azon szer melyet a hírneves asszony egész agg koráig főnn tudta tartani csodaszépségét a nélkül hogy az egészségére ártott volna; azért nem mulasztatom el a t. hölgyvilágnak azt a leghatásosabban ajánlani. E kitűnő szer jóvafelűlmal, minden eddigi e nemű gyártmányt.

Egy tegely ára használati utasítással 1 frt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságaért kezkeskedem, mely alábbi védjeggyel van ellátva. — leggyobb választék valódi fraezai és angolillatszerekben.

Mindeu doboz POU DRE DE SERAIL a mellékelt bejegyzett védjeggyel van ellátva, 60 kr. és 1 frtos dobozokban: valódi minőségben csupán a fentalálónál MÜLLER J. L., ezeltől VADÁSZ FERENCZ özv. utóda illatszerész a „Virág királyné”-hoz Budapest, korena- herezeg-utca 2-ik szám, kapható.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

1-2

A

GÖMÖR-KISHONT

számára mindennemű hirdetések felvételnek a lap kiadóhivatalánál Rimaszombatban, Cserenesényi-utca, KALLA MIHÁLY házában; Budapesten GOLDBERGER A. V. hirdetési irodájában, Szervitatér 3. sz. alatt és Bécsen SCHALEK HENRIKNÉL I. Wollzeile 12.

A t. gazdaközönséghez.

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(alaptöke 8 millió arany forint teljesen befizetve négy millió forint aranyban.)
A magyar-francia biztosító részvénytársaság alóliirt vezérügynöksége felhívja a tisztelt gazdaközönséget, takarmány és szalmásételek készletét tüzetleni biztosítására. A társulat

olcsóság tekintetében szalmás, gabna és takarmány biztosítási díjai megszabásánál ép úgy igyekezett a t. gazdaközönség érdekeit méltányolni, mint azt jégbiztosítási díjszabásoknál igazolta.

JELENTÉKENY BIZTOSÍTÁSOKNÁL A GAZDÁK AZ OLCÓSÓ DIJAZÁSON KIVÜL MÉG MÁSNEMÜ KEDVEZMÉNYNYEL ÉS DIJENGEDMÉNYEKEN IS RÉSZESÍTHETNEK.

A biztosítás az illető kötvény lejártáig a cséplés után, tehát a szemek raktárba lett elhelyezése után is érvényben marad, anélkül, hogy ez áthelyezést külön bejelenteni kellene.

Biztosításokat elfogad s bővebb felvilágosítást ad

SZÜGYI ZSIGMOND.

Valamint minden jelentékenyebb helyen levő ügynökségek.